

Przyroda w dolinie rzeki Ropki

PROJEKT EDUKACJI EKOLOGICZNEJ
ROPKI, UŚCIE GORLICKIE, WOJ. MAŁOPOLSKIE

2022

Dolina potoku Ropki (dopływ rzeki Ropy), między wzgórzami Ostry Wierch (938 m n.p.m.), Siwiejka (785 m n.p.m.), Dzielec (717 m n.p.m.), Gródek (681 m n.p.m.) i Bziany (740 m n.p.m.) należy do sieci obszarów chronionych Natura 2000 o nazwie PLB 80002 Beskid Niski. To obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia). Aby wejść do doliny Ropki od strony Wysowej Zdrój, trzeba pokonać piękną widokowo Przełęcz Hutniańską (645 m n.p.m.). Dolinę z rozległymi, półnaturalnymi łąkami otaczają lasy Puszczy Karpackiej.

*Niniejsza broszura jest pokłosiem projektu pt.: **Tropienie w terenie. Po co nam monitoring przyrodniczy - sesje badawcze dla dzieci**" zrealizowanego w czerwcu 2022 roku z dofinansowaniem WFOŚiGW w Krakowie, którego celem było zafascynowanie lokalną przyrodą miejscowych dzieci i młodzieży. Uczestnicy projektu, pod skrzydłami doświadczonych przyrodników, uczyli się rozpoznawać rośliny i zwierzęta, zdobyli informacje o ich życiu oraz podstawy inwentaryzowania i monitorowania przyrody.*

OBSZAR OCHRONY PRZYRODY
NATURA 2000

modraszek semiargus

czerwończyk płomieniec

Naszą przyrodniczą wędrownicę, mającą na celu poznanie przyrody Doliny Ropki, rozpoczęliśmy przy siedzibie Fundacji Chlorofil. Poruszaliśmy się okolicznymi łąkami, obfitującymi w **ostrożeńce łąkowe**. W czasie naszych czerwcowych spacerów byli to główni dostawcy pyłku i nektaru dla pszczół, pszczelinek, trzmieli, bzygów i motyli. Te ostatnie oczarowały nas swymi kolorami, od których wiele zaczerpnęło nazwy, np. niebieskoskrzydły **modraszek semiargus** lub jaskrawoczerwony **czerwończyk płomieniec**.

*Ciekawym przykładem nazwy archaicznej jest **kraśnik***

***sześcioplamek:** pochodzi od dawnej nazwy jaskrawej czerwieni, którą motyl ostrzega potencjalnych napastników, że jest trujący (nie kłamie, toksyny w jego organizmie pochodzą z roślin, którymi odżywiają się larwy).*

kraśnik sześcioplamek

rusalka pokrzywnik

dyblik liniaczek

karłatek kniejnik

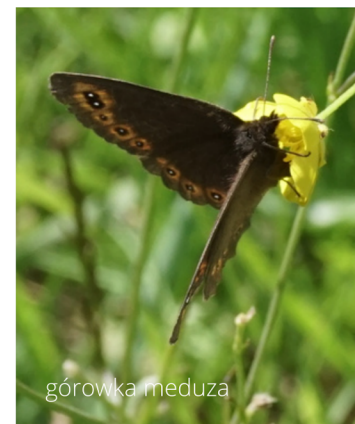

dostojka

paź królowej

Inne nazwy owadów odwołują się do wzorów (**dyblik liniaczek**, o skrzydłach białych w czarne linie), roślin pokarmowych gąsienic (**rusalka pokrzywnik**, **rusalka osetnik**), miejsca występowania (karłatek kniejnik) czy postaci mitologicznych (**dostojka selene**, **górowka meduza**). Każdy z uczestników mógł na własne oczy zobaczyć jednego z najbarwniejszych motyli – **pazia królowej** i znacznie mniej barwnego **bieska murzynka**, posilających się nektarem ostrożeńca łąkowego.

górowka meduza

pasikonik śpiewający

złotawek nieparek

Drugą najliczniejszą grupą owadów były prostoskrzydłe reprezentowane głównie przez koniki i pasikoniki. Obie rodziny najłatwiej odróżnić po czułkach – pasikoniki posiadają bardzo długie czułki, a koniki krótkie. Dodatkową różnicą jest sposób wydawania dźwięku – pasikoniki używają w tym celu skrzydeł, natomiast koniki nóg.

Łąki podarowały nam jeszcze spotkanie z **kukułką plamistą** oraz pięknym i niestety coraz radszym **storczykiem - podkolanem białym**.

Jednym z przedstawicieli spotkanych pasikoników był **łączyn brodawnik**, którego silne żuwaczki w medycynie ludowej były wykorzystywane do usuwania brodawek.

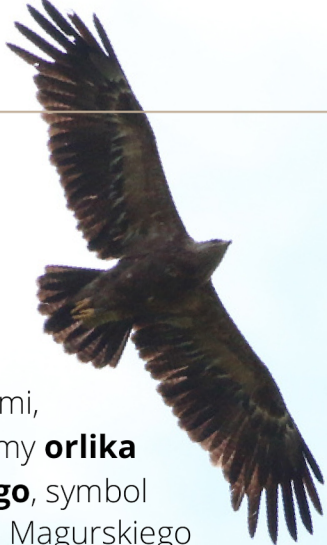
/5

łączyn brodawnik

orlik krzykliwy
foto Wojciech Guzik

Ponad łąkami, dostrzegliśmy **orlika krzykliwego**, symbol pobliskiego Magurskiego Parku Narodowego. Orlik krzykliwy zamieszkuje w lasach, pożywienia zaś szuka na łąkach, w które obfituje Dolina Ropki. To ptak objęty ochroną strefową – wokół jego gniazda wyczcza się dwie strefy, pierwszą, w której nie wolno przebywać, ani nic zmieniać i drugą, o podobnych zakazach obowiązujących w czasie lęgów.

Przy wejściu do lasu natknęliśmy się na kolejnego storczyka – **gnieźnika leśnego**. Ta niezwykła roślina, nie ma chlorofilu, nie produkuje więc tlenu. Z czego żyje? Jest pasożytem grzybów! Pierwszy raz zakwita po dziewięciu latach, nam się udało napotkać dwa kwiaty.

Pod osłoną lasu, w miejscach gdzie skały z martwym pniami i gałęziami zwalniają bieg Ropki, znaleźliśmy **larwy traszki karpackiej**, endemitu Karpat (to znaczy, że nie występuje poza Karpatami).

W rozlewiskach Ropki, na torfowisku przejściowym odnaleźliśmy **kumaki górskie**. Te płazy mają na głowie i grzbiecie brodawki jadowe, potencjalnych napastników ostrzegają ukazując boki lub brzuch w czarno-żółte plamy. Taką reakcję nazywamy refleksem kumaka.

Z ziołorośli dobiegł nas śpiew **derkacza**. Mickiewicz nazwał go pierwszym skrzyptkiem łąk, choć jeden z niżej podpisanych używał jego głosu jako budzika. W momencie gdy kończyliśmy naszą ekspedycję, z bobrzej tamy dobiegł nas głos **pliszki górskiej**. Jej głos trudno pomylić z jakimkolwiek innym, jest wysoki i wielosylabowy, dzięki czemu przebija się przez szmer płynącej wody. Nad brzegami strumienia pliszki polują na drobne owady, które płoszą ciągłym, nerwowym poruszaniem ogona.

Udało nam się spotkać **jaszczurkę żyworodną**. Jak sama nazwa wskazuje, rodzi ona żywe młode, co jest przystosowaniem do życia w dość chłodnym klimacie. Przedstawicielki tego samego gatunku z południa Europy składają jaja, jak na przyzwoite gady przystało.

A Corn Crane *Crex crex*, at Chat Vale, Beachy Head, Sussex!
CC BY - D
<https://commons.wikimedia.org>

wfosigw

wojewódzki fundusz
ochrony środowiska
i gospodarki wodnej
w krakowie

PROJEKT: TROPIENIE W TERENIE.

Po co nam monitoring przyrodniczy - sesje badawcze dla dzieci

wykonawca: Fundacja Chlorofil www.chlorofil.com.pl 2022

Zadanie finansowane ze środków Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

koszt kwalifikowany zadania: **13200** zł kwota dotacji **9000** zł

finansujemy ochronę środowiska w Małopolsce

Chlorofil

Niezbędne działania oraz treść tej publikacji zapewnił zespół w składzie:

Konrad Malec (tekst)

Wojciech Guzik (foto)

Agnieszka Oleszkiewicz (foto)

Anna Sarzalska, Marek Maliszewski,

Aleksander Zakrzewski